

1-БЛОК: Жалпы кәсіптік пән
Экономика негіздері
Бір дұрыс жауабы бар тапсырмалар

1. Еңбекақының негізгі түрлерінің бірі

- A) төменгі
- B) айнымалы
- C) құндық
- D) бағалық
- E) тұрақты

2. Кәсіпкерлік теориясының қалыптасуына өз үлесін қосқан әйгілі экономист

- A) Р.Кантильон
- B) А.Смит
- C) А.Тюрго
- D) Ж.Б.Сэй
- E) Д.Шумпетер

3. Кәсіпкерлік формаларының бірі

- A) қосалқы шаруашылық
- B) серіктестік
- C) мемлекеттік кәсіпорындар
- D) біріккен кәсіпорындар
- E) үй шаруашылығының өндірістік қызметі

4. Адамның төлеу мүмкіндігі мен тілегін көрсететін термин

- A) қажеттілік
- B) міндеттілік
- C) арман-тілек
- D) сұраныс
- E) мұқтаждық

5. Нарықтық экономикаға жатпайтындар

- A) бәсеке
- B) салт-дәстүр
- C) жекеменшілік
- D) еркіндік
- E) тәуекел

6. Экономикалық пайда - бұл

- A) барлық айқын және айқын емес шығындар сомасы
- B) барлық тұрақты және айнымалы шығындар сомасы
- C) жалпы пайда мен барлық шығындар арасындағы айырмашылық
- D) жалпы пайда мен тек айқын шығындар арасындағы айырмашылық
- E) орташа жалпы шығындар мен орташа айнымалы шығындар арасындағы айырмашылық

7. Пайданы жоғарылату үшін

- A) орташа шығындарды азайту керек
- B) ақпараттық шығындарды азайту керек
- C) тұрақты шығындарды азайту керек
- D) баға белгілеу шығындарын азайту керек
- E) экономикалық шығындарды азайту керек

8. Жалақы дегеніміз -

- A) белгілі уақыт аралығындағы ақшамен көрсетілген сыйақы
- B) жұмысшы күшін қайта өңдеуге қажетті тауар мен қызмет көрсету мөлшері
- C) жұмысшы мен оның отбасының өмірлік құралдарының сомасы
- D) жұмысшыға оның жұмыс күшін пайдаланғаны үшін төленетін төлем
- E) жұмысшылардың біліктіліген көтеруге жұмсалатын ақша

9. Жалақының негізгі түрлері

- A) мерзімді, төмен
- B) кесімді, жоғары
- C) мерзімді, кесімді
- D) төмен, жоғары
- E) тауар және қызмет көрсету мөлшері

10. Номиналды еңбекақы -

- A) белгілі уақыт аралығындағы ақшамен көрсетілген еңбекақы
- B) жұмысшы күшін қайта өңдеуге қажетті тауар мен қызмет көрсету мөлшері
- C) жұмысшы мен оның отбасының өмірлік құралдарының сомасы
- D) жұмысшыға төленетін жалпы еңбекақы
- E) жұмысшылардың біліктілігін көтеруге жұмсалатын сома

11. Өндірілген тауар өнімінің көлеміне қарай төленетін еңбекақы – бұл

- A) пайдадан пайыз
- B) уақтылы еңбекақы
- C) келісімді еңбекақы
- D) өткізілген тауар сомасынан алынған пайыз
- E) жалдама төлем

12. Нақты еңбекақының анықтамасы

- A) номиналды жалақыға келетін тауар және қызмет көрсетулердің мөлшері
- B) жұмысшы күшін қайта өңдеуге қажетті тауар мен қызмет көрсету мөлшері
- C) жұмысшы мен оның отбасының өмірлік құралдарының сомасы
- D) жұмысшыға төленетін жалпы еңбекақы
- E) жұмысшылардың біліктілігін көтеруге жұмсалатын сома

13. Еңбекақының экономикалық негізі болып табылады

- A) жұмысшының еңбекақысы өндіріс факторы ретінде
- B) капиталисттің өз қалтасынан төленетін төлемі
- C) «жұмысшы күші» тауарының еңбекақысы
- D) өмірлік құрал ретіндегі өндірістік шығындар
- E) қоғамдық өнімдегі жұмысшы классының үлесі

14. Тауарлармен қызмет көрсетудің өндірушіден тұтынушыға бағытталған кәсіпкерлік қызметтің түрі

- A) нарық
- B) менеджер
- C) қаржыгер
- D) сатушы
- E) маркетинг

15. Сату-сатып алу объектісі – ақша айналымы, валюталық қатынастар болатын кәсіпкерлік түрі

- A) коммерциялық кәсіпкерлік
- B) өндірістік кәсіпкерлік
- C) кеңес беру кәсіпкерлігі
- D) консалтингтік кәсіпкерлік
- E) қаржылық кәсіпкерлік

16. Нарықтық экономикадағы еңбекақы бағамы ... анықталады

- A) фирмалардың арасында білікті жұмысшыларды жалдау бәсекелестігімен
- B) еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныстың ара қатынасымен
- C) білікті жұмысшының жұмыс орнын таңдау мүмкіндігімен
- D) жалдамалы жұмысшылардың еңбекақысын мемлекеттік реттеумен
- E) кәсіпкерлер ассоциациясымен

17. «Қатаң» маркетинг ... білдіреді

- A) қарқынды өндірісті және өткізу нарығын ұлғайтуды
- B) өндірісті жетілдіруді және тауарлардың сапасын жақсартуды
- C) тауарларын сату мақсатында жүргізетін, тауарды өткізу әдісін
- D) тұтынушыны тарту мақсатында тауарлар бағасын төмендетуді
- E) өнімді тез өткізу үшін тауарларды өңдеуде жаңалық енгізуді

18. Кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға қажетті экономикалық шарттарға жатпайды

- A) мемлекеттің тұрақты экономикалық саясаты
- B) инфрақұрылымның дамуы
- C) ақша қаражаттарының қол жетімді болуы
- D) қатаң мемлекеттік бақылау
- E) төлем қабілетті сұраныстың болуы

19. Сұраныс инфляциясының пайда болу себебінің бірі

- A) жалақы мен жұмыс бастылықтың өсуінен
- B) мемлекеттік шығынның өсуінен
- C) жеке меншік инвестициясының төмендеуінен
- D) жиынтық сұраныс тұрақты болғандағы жиынтық ұсыныстың төмендеуінен
- E) өндіріс факторларының құнының өсуінен

20. Нарықтық экономикалық жүйеде негізделеді

- A) орталықтан жоспарлау
- B) экономикадағы идеология
- C) экономиканың көптараптылығы
- D) өндіруші мен мемлекет арасындағы байланыс
- E) еркін кәсіпкерлік қызмет

1-БЛОК: Жалпы кәсіптік пән бойынша тест аяқталды.

2-БЛОК: Арнайы пән
Менеджмент
Бір дұрыс жауабы бар тапсырмалар

1. Кез-келген қызмет түрімен айналысатын ер адам
  - A) сатушы
  - B) бизнесмен
  - C) менеджер
  - D) басқарушы
  - E) меңгеруші

2. Мақсатқа жетуге бағытталған іс-қимылдарды ұйымдастыру
  - A) жоспарлау
  - B) басқару
  - C) нұсқау
  - D) стратегия
  - E) мотивация

3. Менеджмент ғылым ретінде қалыптасты
  - A) XIV ғасыр
  - B) XX ғасырдың басы
  - C) XVIII ғасыр
  - D) XVII ғасыр
  - E) XIII ғасыр

4. Қызметшіні «сапалы» етіп ұйымдастыруды қамтамасыз етуге бағытталған қызмет
  - A) ақпарат беру
  - B) қызмет көрсету
  - C) есеп беру
  - D) бұйрық беру
  - E) персоналды басқару

5. Өнімдер мен қызмет көрсетудің жаңа технологиялық түрлерін жаңашыл етіп табыспен қолдану
  - A) инновациялар
  - B) мансап
  - C) жоба
  - D) технология
  - E) әдіс

6. Колледждерде менеджментті оқытудың курсы алғаш болып құрастырған
- A) Джозеф Вартон
  - B) Аль-Газали
  - C) Аль-Фараби
  - D) М.Грегор
  - E) Лука Пачоли
7. Басшының қарамағындағылармен жұмыс істеу тәсілдері мен формалары
- A) басқару стилі
  - B) бақылау түрі
  - C) жоспарлау
  - D) ұйымдастыру
  - E) демократиялық
8. Адамның қоғамдағы жағдайы
- A) ұйымды басқару, ойлап табу, жоспарлау, болжау, орындату
  - B) тұлға мәртебесі, жүзеге асыру, бақылау, сөйлеу, келіссөз
  - C) жетекшілер құрастырған, бақылау, қорытындылау, ескерту
  - D) болжау, жоспарлау, ұйымдастыру, түйістіру және бақылау
  - E) кәсіпкер құрастырған, жоспар жасау, жүзеге асыру, бақылау
9. Жетекшіге қойылатын талаптарды реттеген
- A) Моисей
  - B) Тейлор
  - C) Файоль
  - D) Грегор
  - E) Фоллет
10. Мақсатқа жету үшін басқару объектісіне әсер ететін қабылдаулар мен әдістердің жиынтығы
- A) менеджмент тарихы
  - B) менеджмент қағидалары
  - C) менеджмент ережелері
  - D) менеджмент функциялары
  - E) менеджмент тәсілдері
11. Э.Мэйо мен М. Фоллет атты адамдар дамуына үлкен үлес қосқан мектеп
- A) ғылыми басқару
  - B) әкімшілік
  - C) іс-әрекет
  - D) адамгершілік қатынастар
  - E) классикалық

12. Қаржылық ұйымдар

- A) салық комитеттері, қаржылық органдар, қаржылық бақылау органдары
- B) тексерушілер, қаржы министрі, стандарттау бөлімдері
- C) бақылаушылар, салық органдары, сертификаттау бөлімдері
- D) тексеру органдары, тексерушілер, салық органдары
- E) менеджерлер, әкімшілік басқарушылары, бақылау органдары

13. Жетекші шешім қабылдау үшін алған қажетті мәліметтерді адамдар арасында алмастыру

- A) ақпарат көзі
- B) арна арқылы
- C) сөйлеу мәдениеті
- D) менеджменттегі коммуникациялар
- E) хат жолдау

14. Г.Эмерсон менеджменттің мектебіне жатады

- A) ғылыми басқару мектеп
- B) әкімшілік мектеп
- C) іс-әрекет мектебі
- D) көлемдік мектеп
- E) классикалық мектеп

15. Еңбек өмірінің сапасы

- A) еңбекақы негізделген жұмыс өнімділігі
- B) ұйымдағы жұмысқа жұмысшының қанағаттануы
- C) сыйақы алу үшін жұмыс істеу
- D) жұмысшыны ынталандыру
- E) ұйымдағы жұмысқа жұмысшының қанағаттанбауы

16. Ақпарат тиесілі болатын тұлға

- A) дереккөз
- B) ақпарат
- C) арна
- D) беруші
- E) алушы

17. Жұмысшыға белгілі бір мамандық бойынша міндеттері көрсетілетін, жұмысшы мен кәсіпорын арасындағы келісім-шарт

- A) түйіндеме
- B) мінездеме
- C) еңбек контрактісі
- D) өмірбаян
- E) өтініш

18. Адамгершілік тәртіп нормасының жүйесі

- A) ереже
- B) тәртіп
- C) әдеп
- D) жүйе
- E) қағида

19. Ортақ мақсаттары бар адамдар тобы

- A) мекеме
- B) кәсіпорын
- C) ұйым
- D) өндіріс
- E) мектеп

20. Шешімдер қабылдау процесі басталады

- A) қабылдау процесі
- B) кеңескен соң
- C) мәселе ушыққанда
- D) психологиялық процестен соң
- E) мәселелер туындағаннан

Бір немесе бірнеше дұрыс жауабы бар тапсырмалар

21. Жоспарлау

- A) мақсаттарды құру
- B) өндіру жолдары
- C) міндеттерді анықтау
- D) жаңа технология
- E) билік құрылтайлары
- F) бәсекелестікті жоғарылату
- G) жабдықтаушымен келісу
- H) тұтынушыны қарату

22. Менеджменттің 3 маңызды факторы

- A) тактика
- B) мақсат
- C) тиімділік
- D) адам
- E) бәсеке
- F) фирма
- G) мотивация
- H) бақылау

23. Кәсіпқой менеджер

- A) мүмкіндіктерді активті түрде іздейді
- B) өзгерістер үшін тәуелділікке барады
- C) үнемі ізденісте болады
- D) бақылап жүреді
- E) ол-кәсіпкер
- F) коммерсант
- G) қызметші

24. Қазақстанның АҚШ және Батыс Еуропадан басқару әдісінің ерекшелігі, яғни басқаруға тән әдісі

- A) демократиялық
- B) игілікті-авторитарлық
- C) экономикалық
- D) әлеуметті-психологиялық
- E) әміршілдік-бұйрықтық
- F) кеңестік-әміршілдік
- G) адамдық-құндылықты
- H) ұжымдық-бұйрықтық

25. Ресми жоспарлаудың негізгі компоненттері

- A) тактика
- B) саясат
- C) процедуралар
- D) маркетинг ережесі
- E) стратегия
- F) жоспар
- G) негізгі жоспар саясаты
- H) маркетинг

26. Мінездемеде көрсетіледі

- A) жұмысшының ерекшеліктерін сипаттау
- B) жұмысшыға белгілі бір мамандық бойынша міндеттер көрсетілген
- C) топтың жұмыла отырып ұмтылған соңғы жағдайы
- D) топтың жұмыла отырып ұмтылған нақты жағдайы
- E) жұмысшы мен кәсіпорын арасындағы келісім-шарт
- F) жұмысқа орналастыру мәселелерін шешу
- G) жұмысшы туралы пікір жазылады
- H) құндылықтар сәйкес келмеудің нәтижесінде

27. Менеджмент функциялары

- A) тактика
- B) операция
- C) қызмет
- D) зерттеу
- E) жоспарлау
- F) ұйымдастыру
- G) іс-қағаз жүргізу
- H) бақылау

28. Қазақстандық және шетелдік менеджменттің негізгі айырмашылықтары

- A) дамыған елдер
- B) тарихи отан
- C) ұйым
- D) ішкі орта
- E) айнала
- F) қоршаған орта
- G) сыртқы орта
- H) халық менталитеті

29. Адамның қатынастары мен іс-әрекеттерінің ғылыми мектебінің өкілдері

- A) Ф.Тейлор
- B) Фрэнк
- C) А.Маслоу
- D) Ф. Гилберт
- E) Г.Форд
- F) Т.Питерс
- G) М.П.Фоллет
- H) Э. Мэйо

30. А.Файоль бойынша әкімшілік функцияның элементтері

- A) болжау
- B) жоспарлау
- C) ұйымдастыру
- D) экономикалық
- E) демократиялық
- F) модельдеу
- G) ынталандыру
- H) ресурстарды бөлу

Жағдаяттық тапсырмалар
1-жағдаят
Бір дұрыс жауабы бар 5 тапсырма

Биліктің түрлі формалары

Әлеуметтанушы Роберт Бирстеу дәлелі бойынша: «Билік әр ұйымда бар және оның құрылымын тығыздайды. Биліксіз ұйым да жоқ, тәртіп те жоқ». Биліктің әр түрлі формалары болуы мүмкін. Билік пен лидерлік аумағындағы зерттеушілер Френг және Рейвен билік негізінің ыңғайлы жіктемесін жасады.

31. Эталонды билік

- A) менеджер жазалаудың көлемі мен формасын бақыласа, басқаларға ықпал етуі
- B) сыйақы беріп немесе бас тарту арқылы жазалауға ие екендігіне сену
- C) орынды сенім арқылы ықпал ету
- D) ықпал етушінің сипаттамасы мен ерекшелігі орындаушы үшін қызықты болғандықтан, орындаушы да ықпал етуші болғысы келеді
- E) адамның басқа адамдарды басқару құқығына негізделеді, ұйымдағы жағдайға сәйкес бұйрық беру, оның міндеті – оған бағыну

32. Марапаттауға, сыйақыға негізделген билік

- A) менеджер жазалаудың көлемі мен формасын бақыласа, басқаларға ықпал етуі
- B) сыйақы беріп немесе бас тарту арқылы жазалауға ие екендігіне сену
- C) орынды сенім арқылы ықпал ету
- D) ықпал етушінің сипаттамасы мен ерекшелігі орындаушы үшін қызықты болғандықтан, орындаушы да ықпал етуші болғысы келеді
- E) адамның басқа адамдарды басқару құқығына негізделеді, ұйымдағы жағдайға сәйкес бұйрық беру, оның міндеті – оған бағыну

33. Заңды билік

- A) менеджер жазалаудың көлемі мен формасын бақыласа, басқаларға ықпал етуі
- B) сыйақы беріп немесе бас тарту арқылы жазалауға ие екендігіне сену
- C) орынды сенім арқылы ықпал ету
- D) ықпал етушінің сипаттамасы мен ерекшелігі орындаушы үшін қызықты болғандықтан, орындаушы да ықпал етуші болғысы келеді
- E) адамның басқа адамдарды басқару құқығына негізделеді, ұйымдағы жағдайға сәйкес бұйрық беру, оның міндеті – оған бағыну

34. Экспертті билік

- A) менеджер жазалаудың көлемі мен формасын бақыласа, басқаларға ықпал етуі
- B) сыйақы беріп немесе бас тарту арқылы жазалауға ие екендігіне сену
- C) орынды сенім арқылы ықпал ету
- D) ықпал етушінің сипаттамасы мен ерекшелігі орындаушы үшін қызықты болғандықтан, орындаушы да ықпал етуші болғысы келеді
- E) адамның басқа адамдарды басқару құқығына негізделеді, ұйымдағы жағдайға сәйкес бұйрық беру, оның міндеті – оған бағыну

35. Мәжбүрлеуге негізделген билік

- A) менеджер жазалаудың көлемі мен формасын бақыласа, басқаларға ықпал етуі
- B) сыйақы беріп немесе бас тарту арқылы жазалауға ие екендігіне сену
- C) орынды сенім арқылы ықпал ету
- D) ықпал етушінің сипаттамасы мен ерекшелігі орындаушы үшін қызықты болғандықтан, орындаушы да ықпал етуші болғысы келеді
- E) адамның басқа адамдарды басқару құқығына негізделеді, ұйымдағы жағдайға сәйкес бұйрық беру, оның міндеті – оған бағыну

2-жағдаят
Бір дұрыс жауабы бар 5 тапсырма

Болжау және жоспарлау

Болжау – бұл жинақталған тәжірибе ретінде қолданылатын әдіс. Егер болжау сапалы орындалатын болса, жоспарлау негізі ретінде қолдануға болатын болашақтың суреті нәтижелі болады.

36. Әлеуметтік болжам

- A) нақты компания үшін немесе нақты өнім бойынша өнім көлемі мен экономиканың жалпы жағдайын алдын-ала көру үшін қолданылады
- B) қандай жаңа технологиялардың жасалуын күтуге болатынын, қашан және олар қаншалықты үнемді қолдануға болатындығын білуге көмектеседі
- C) бәсекенің стратегиясы мен тактикасын алдын-ала білуге көмектеседі
- D) көптеген аумақтағы білім мәліметтерін қолдана отырып күрделі жағдайларда не болатынын алдын-ала білуге көмектеседі
- E) қоғамның жағдайында және адамдардың әлеуметтік бекітулерінде қандай өзгерістер болатынын білуге көмектеседі

37. Экономикалық болжамдарға жатады

- A) нақты компания үшін немесе нақты өнім бойынша өнім көлемі мен экономиканың жалпы жағдайын алдын-ала көру үшін қолданылады
- B) қандай жаңа технологиялардың жасалуын күтуге болатынын, қашан және олар қаншалықты үнемді қолдануға болатындығын білуге көмектеседі
- C) бәсекенің стратегиясы мен тактикасын алдын-ала білуге көмектеседі
- D) көптеген аумақтағы білім мәліметтерін қолдана отырып күрделі жағдайларда не болатынын алдын-ала білуге көмектеседі
- E) қоғамның жағдайында және адамдардың әлеуметтік бекітулерінде қандай өзгерістер болатынын білуге көмектеседі

38. Сұраулар мен зерттеулер негізіндегі болжамдар

- A) нақты компания үшін немесе нақты өнім бойынша өнім көлемі мен экономиканың жалпы жағдайын алдын-ала көру үшін қолданылады
- B) қандай жаңа технологиялардың жасалуын күтуге болатынын, қашан және олар қаншалықты үнемді қолдануға болатындығын білуге көмектеседі
- C) бәсекенің стратегиясы мен тактикасын алдын-ала білуге көмектеседі
- D) көптеген аумақтағы білім мәліметтерін қолдана отырып күрделі жағдайларда не болатынын алдын-ала білуге көмектеседі
- E) қоғамның жағдайында және адамдардың әлеуметтік бекітулерінде қандай өзгерістер болатынын білуге көмектеседі

39. Технологияның даму жолдары

- А) нақты компания үшін немесе нақты өнім бойынша өнім көлемі мен экономиканың жалпы жағдайын алдын-ала көру үшін қолданылады
- В) қандай жаңа технологиялардың жасалуын күтуге болатынын, қашан және олар қаншалықты үнемді қолдануға болатындығын білуге көмектеседі
- С) бәсекенің стратегиясы мен тактикасын алдын-ала білуге көмектеседі
- Д) көптеген аумақтағы білім мәліметтерін қолдана отырып күрделі жағдайларда не болатынын алдын-ала білуге көмектеседі
- Е) қоғамның жағдайында және адамдардың әлеуметтік бекітулерінде қандай өзгерістер болатынын білуге көмектеседі

40. Бәсекенің даму жолдары

- А) нақты компания үшін немесе нақты өнім бойынша өнім көлемі мен экономиканың жалпы жағдайын алдын-ала көру үшін қолданылады
- В) қандай жаңа технологиялардың жасалуын күтуге болатынын, қашан және олар қаншалықты үнемді қолдануға болатындығын білуге көмектеседі
- С) бәсекенің стратегиясы мен тактикасын алдын-ала білуге көмектеседі
- Д) көптеген аумақтағы білім мәліметтерін қолдана отырып күрделі жағдайларда не болатынын алдын-ала білуге көмектеседі
- Е) қоғамның жағдайында және адамдардың әлеуметтік бекітулерінде қандай өзгерістер болатынын білуге көмектеседі

2-БЛОК: Арнайы пән бойынша тест аяқталды.